

PREHLAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie február 2014

Plénum

Uznesenia:

spisová značka	PL. ÚS 6/2013
sudca spravodajca	Eubomír Dobřík
druh konania	návrh JUDr. Štefana Harabina, predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na obnovu konania vo veci disciplinárneho konania podľa čl. 136 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a podľa § 74e ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov a podľa § 120 ods. 2 písm. a) zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príslodiach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov vo veci vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. PL. ÚS 92/2011
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	uznesenie – zamietnutie
dátum rozhodnutia	29. októbra 2013
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	-
skutkový stav a základné fakty	<p>Predseda najvyššieho súdu v návrhu na obnovu konania uviedol:</p> <p>«1. <i>Ministerka spravodlivosti Slovenskej republiky 18. novembra 2010 na Ústavný súd Slovenskej republiky iniciovala disciplinárne konanie voči navrhovateľovi JUDr. Štefanovi Harabinovi, predsedovi najvyššieho súdu na tom skutkovom základe, že tento v období júl – august 2010 štyrikrát zabránil skupine auditorov z ministerstva financií kontrolu na najvyššom súde, čo podľa nej bolo v rozpore s ústavným poriadkom Slovenskej republiky.</i></p> <p>2. <i>Ústavný súd 29. júna 2011 rozhodnutím sp. zn. PL. ÚS 92/2011, uznal navrhovateľa vinným zo spáchania závažného disciplinárneho previnenia podľa § 116 ods. 2 písm. c/ zákona č. 385/2000 Z. z. v znení neskorších predpisov, za čo mu uložil disciplinárne opatrenie podľa § 117 ods. 5 písm. b/ cit. zákona - zníženie funkčného platu počas 1 roka vo výške 70 %, čomu zodpovedala suma 51.299,96 EUR, ktorá bola následne zrazená.</i></p> <p>3. <i>Európsky súd pre ľudské práva v Štrasburgu rozsudkom z 20. novembra 2012, k sťažnosti č. 58688/11, vyslovil, že označeným rozhodnutím ústavného súdu bol porušený čl. 6 ods. 1 Dohovoru v tom, že o disciplinárnom návrhu proti sťažovateľovi nebolo rozhodnuté nestranným súdom, v dôsledku čoho zaviazal Slovenskú republiku vyplatiť sťažovateľovi 3000 EUR z titulu nemajetkovej ujmy a 500 EUR z titulu náhrady trov konania v lehote do 3 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia. Zvyšnú časť sťažnosti už neskúmal pre nadbytočnosť...</i></p> <p>1. <i>Z citovaného rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva záver, že napadnuté rozhodnutie ústavného súdu bolo porušením práva na spravodlivé prerokovanie veci pred nestranným súdom, ktoré je garantované jednak Dohovorom ako aj Ústavou Slovenskej republiky. To okrem v rozsudku vyslovenej sankcie vyvoláva aj ďalšie konsekvencie, a to:</i></p> <p>a/ <i>aj vznik procesnoprávného nároku na obnovu konania pred ústavným súdom podľa § 31a zákona o ústavnom súde, v spojení s § 228 ods. 1 písm. d/ OSP, resp. § 394 ods. 1, 4 Tr. por. a zároveň</i></p> <p>b/ <i>pre navrhovateľa vznik hmotnoprávného nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. vo forme neoprávnene zrazenej sumy 51.299,96 EUR, plus ušlý zisk,</i></p>

	<p>náhrada trov konania a náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch - tento nárok si uplatním samostatným podaním.</p> <p>2. Na tento procesný inštitút priamo odkazuje aj Európsky súd pre ľudské práva vo svojom rozsudku v bode 178, keď uviedol: „V prípade porušenia článku 6 Dohovoru, by sa mal sťažovateľ v rozsahu, v akom je to možné, dostať do situácie v akej by bol, ak by požiadavky tohto článku boli rešpektované. Najvhodnejšia forma nápravy v prípadoch podobných predmetnému by mala byť obnova konania, ak bude o ňu požiadané, pred súdom spĺňajúcim požiadavku neustrannosti v zmysle článku 6.“ (Poznámka: t. j. konať a rozhodovať v pléne ústavného súdu, z ktorého by boli vylúčení sudcovia tohto súdu Juraj Horváth, Ladislav Orosz, Sergej Kohut, Milan Lalič a Ľubomír Dobrík). Zákon o ústavnom súde umožňuje ústavnému súdu aplikovať, ak je to vhodné, OSP a Trestný poriadok, ktoré poskytujú možnosť obnovy konania, ak Súd v rozsudku dospeje k záveru, že rozhodnutie súdu alebo konanie, ktoré mu predchádzalo, bolo v rozpore so základnými ľudskými právami alebo slobodami účastníka konania...</p> <p>3. Nie sama obnova konania je účelom obnoveného konania pred ústavným súdom, ale práve náprava chyby v predchádzajúcom konaní pred ústavným súdom, ktorého sa podľa Európskeho súdu pre ľudské práva dopustil ústavný súd. Obnovené konanie pred ústavným súdom má smerovať k odstráneniu porušenia čl. 6 ods. 1 Dohovoru ústavným súdom, teda tým súdom, ktorý tieto práva navrhovateľa porušil.</p> <p>Podľa § 400 ods. 1 Tr. por. ak vyhovie súd návrhu na povolenie obnovy konania, zruší napadnuté rozhodnutie celkom alebo v časti, v ktorej je návrh dôvodný. Ak zruší čo i len sčasti výrok o vine, zruší vždy súčasne celý výrok o treste, ako aj ďalšie výroky, ktoré majú vo výroku o vine svoj podklad. Zruší aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej zrušením došlo, stratili podklad...»</p> <p>Predseda najvyššieho súdu navrhol, aby ústavný súd rozhodol uznesením, že „Obnova konania vedeného pred Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. PL. ÚS 92/2011, sa povoľuje a uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 29. júna 2012, č. PL. ÚS 92/2011-173 sa zrušuje v celom rozsahu.“.</p>
ratio decidendi	<p style="text-align: center;">Rozhodnutie pléna ústavného súdu vo veci disciplinárneho konania proti predsedovi najvyššieho súdu</p> <p>Plénum ústavného súdu na verejnom zasadnutí 29. júna 2011 uznesením sp. zn. PL. ÚS 92/2011 rozhodlo vo veci disciplinárneho konania proti predsedovi najvyššieho súdu tak, že:</p> <p>«1. Štefan Harabin, predseda Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, podľa § 129 ods. 2 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov</p> <p>je vinný</p> <p>zo závažného disciplinárneho previnenia podľa § 116 ods. 2 písm. c) zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov s poukazom na § 74e ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov spočívajúceho v pokračovaní v porušovaní povinností súdneho funkcionára napriek výzve na jeho odstránenie alebo takom porušovaní povinností súdneho funkcionára, ktoré vážne ohrozuje dôveryhodnosť a chod súdnictva,</p> <p>na tom skutkovom základe,</p> <p>že porušil povinnosti vykonávať svoju funkciu predsedu súdu svedomito, riadne a včas plniť svoje povinnosti orgánu riadenia a správy súdov vyplývajúce z § 42 ods. 2 písm. a) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a z § 14 ods. 2 písm. a) v spojení s § 35d ods. 7 zákona č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov tým, že opakovane ako kontrolovaný subjekt neumožnil v dňoch 29. júla 2010, 2., 3. a 4. augusta 2010 auditorskej skupine Ministerstva financií Slovenskej republiky vykonať na Najvyššom súde Slovenskej republiky vládny audit zameraný na „overenie a hodnotenie hospodárnosti, efektívnosti, účinnosti a účelnosti pri hospodárení s verejnými prostriedkami, efektívnosti a účinnosti finančného riadenia a ďalších skutočností ustanovených osobitnými predpismi a nakladania s majetkom štátu, vrátane overenia splnenia prijatých opatrení na nápravu nedostatkov zistených vládny auditom č. MF/008382/2009-1431“.</p>

2. Za konanie uvedené v bode 1 tohto rozhodnutia sa JUDr. Štefanovi Harabinovi ukladá disciplinárne opatrenie podľa § 117 ods. 5 písm. b) zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, a to zníženie funkčného platu o 70 % na obdobie jedného roka.»

Rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci sťažnosti predsedu najvyššieho súdu

Európsky súd pre ľudské práva (ďalej aj „ESEP“) v Štrasburgu 20. novembra 2012 rozsudkom k sťažnosti č. 58688/11 rozhodol, že:

„1. Vyhlasuje sťažnosť podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru týkajúcu sa sťažovateľovho práva na spravodlivé prerokovanie veci pred nestranným súdom za prijateľnú a zvyšok sťažnosti za neprijateľný;

2. Rozhoduje, že došlo k porušeniu článku 6 ods. 1 Dohovoru v tom, že o disciplinárnom návrhu proti sťažovateľovi nebolo rozhodnuté nestranným súdom;

3. Rozhoduje, že nie je nevyhnutné samostatne preskúmať zvyšné námietky sťažovateľa podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru;

4. Rozhoduje,

(a) že žalovaný štát je povinný vyplatiť sťažovateľovi v lehote troch mesiacov odo dňa, kedy rozsudok nadobudne právoplatnosť v súlade s článkom 44 ods. 2 Dohovoru nasledujúce čiastky:

(i) 3 000 EUR (tritisíc eur), spolu s akoukoľvek daňou, ktorou môže byť zaťažená z titulu nemajetkovej ujmy;

(ii) 500 EUR (päťsto eur), spolu s akoukoľvek daňou, ktorá môže byť vyrubená sťažovateľovi z titulu nákladov a výdavkov;

(b) že od uplynutia uvedených troch mesiacov až do vyplatenia budú k uvedeným sumám pripočítané úrok z omeškania vo výške zodpovedajúcej minimálnej úrokovej sadzbe Európskej centrálnej banky počas obdobia omeškania, zvýšenej o tri percentá;

5. Zamietá zvyšok sťažovateľovho nároku na spravodlivé zadosťučinenie.“

Európsky súd pre ľudské práva sa v bode č. 177 a č. 178 vyjadril k právnej možnosti riešenia zisteného porušenia čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), keď uviedol, že:

„177. Súd ďalej pripomína, že rozsudok, v ktorom konštatuje porušenie Dohovoru alebo jeho protokolov ukladá žalovanému štátu právnu povinnosť nielen vyplatiť dotknutým osobám sumy priznané ako spravodlivé zadosťučinenie, ale aj zvoliť všeobecné a/alebo, ak je to nevyhnutné, individuálne opatrenia, ktoré musia byť prijaté v jeho vnútroštátnom právnom poriadku za účelom skončenia porušenia konštatovaného Súdom a uskutočniť akúkoľvek možnú nápravu k jeho dôsledkom takým spôsobom, aby bola v takom rozsahu, v akom je to možné, obnovená situácia existujúca pred zisteným porušením (pozri Lungoci proti Rumunsku, č. 62710/00, ods. 55, 26. január 2006, spolu s ďalšími odkazmi).

178. V prípade porušenia článku 6 Dohovoru, by sa mal sťažovateľ v rozsahu, v akom je to možné, dostať do situácie v akej by bol, ak by požiadavky tohto článku boli rešpektované. Najvhodnejšia forma nápravy v prípadoch podobných predmetnému by mala byť obnova konania, ak bude o ňu požiadané, pred súdom spĺňajúcim požiadavku nestrannosti v zmysle článku 6. Súd poznamenáva v tomto ohľade, že ústava ani zákon o ústavnom súde z roku 1993 výslovne neposkytujú možnosť obnovy konania pred ústavným súdom. Zákon o ústavnom súde však umožňuje ústavnému súdu aplikovať, ak je to vhodné, Občiansky súdny poriadok a Trestný poriadok, ktoré poskytujú možnosť obnovy konania, ak Súd v rozsudku dospeje k záveru, že rozhodnutie súdu alebo konanie, ktoré mu predchádzalo, bolo v rozpore so základnými ľudskými právami alebo slobodami účastníka konania (pozri Vojtěchová proti Slovenskej republike, č. 59102/08, ods. 23 a 27, 25. september 2012, a odsek 60 vyššie).“

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Z povahy veci vyplýva, že pri predbežnom prerokovaní návrhu je ústavný súd povinný skúmať aj to, či sú splnené ďalšie zákonné podmienky na to, aby sa o návrhu mohlo konať.

V konaní podľa čl. 136 ods. 2 ústavy postupuje ústavný súd v zmysle čl. 140 ústavy

predovšetkým podľa všeobecných ustanovení § 18 až § 36 zákona o ústavnom súde a podľa osobitných ustanovení § 74e zákona o ústavnom súde upravujúcich špecificky konanie o súlade právnych predpisov.

Podľa čl. 131 ods. 1 druhej vety ústavy sa plénum ústavného súdu uznáva nadpolovičnou väčšinou všetkých sudcov. Ak sa táto väčšina nedosiahne, návrh sa zamietne. Podľa čl. 134 ods. 1 ústavy sa ústavný súd skladá z trinástich sudcov.

Podľa § 4 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd je spôsobilý v pléne konať a uznávať sa, ak je na rokovaní a rozhodovaní prítomných aspoň sedem sudcov. Podľa § 4 ods. 3 zákona o ústavnom súde plénum ústavného súdu sa uznáva nadpolovičnou väčšinou všetkých sudcov. Ak sa táto väčšina nedosiahne, návrh sa zamietne.

Na rokovaní a rozhodovaní pléna ústavného súdu konaného 29. októbra 2013 boli prítomní desiatí sudcovia. Za návrh alebo za protinávrh malo hlasovať minimálne 7 sudcov, ináč sa návrh zamietne. Na tomto rokovaní pléna sudca spravodajca oboznámil prítomných s obsahom návrhu a s okolnosťami podstatnými pre rozhodnutie pléna ústavného súdu. Zároveň po uvedení východísk právnych záverov navrhol, aby plénum ústavného súdu rozhodlo tak, že:

„1. *Obnovu konania vedeného Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. PL. ÚS 92/2011 povoľuje.*

2. *Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 92/2011 z 29. júna 2011 zrušuje.*“

Pri hlasovaní o návrhu sudcu spravodajcu nezískal návrh nadpolovičnú väčšinu hlasov všetkých sudcov.

Ústavný súd rozhodol tak, že návrh na obnovu konania sa zamietá.

Podľa § 32 ods. 1 zákona o ústavnom súde k rozhodnutiu pripájajú odlišné stanovisko sudcovia Ľubomír Dobřík, Milan Ľalík a Ivetta Macejková.

Odlišné stanovisko sudcu JUDr. Eubomíra Dobříka, PhD.

Nestotožňujem sa s názorom členov pléna Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), ktorí hlasovali o obnove konania vo veci sp. zn. PL. ÚS 6/2013, a to najmä z týchto dôvodov:

Predmetom rozhodovania pléna ústavného súdu bol návrh JUDr. Štefana Harabina, predsedu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „predseda najvyššieho súdu“), na obnovu konania vo veci právoplatného rozhodnutia pléna ústavného súdu vo veci disciplinárneho konania proti navrhovateľovi, keďže som vo veci aj sudcom spravodajcom, pre pamäť a ďalšie využitie považujem za dôležité, aby aspoň formou odlišného stanoviska boli zachované dôvody môjho návrhu na obnovu konania v tejto veci.

Z čl. 133 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) vyplýva, že proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok. Ústava v čl. 140 okrem iných skutočností pri spôsobe konania pred ústavným súdom splnomocňuje na podrobnejšiu úpravu vydanie osobitného právneho predpisu. Takýmto predpisom je zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

Podľa zákona o ústavnom súde pri splnení dvoch podmienok, a to ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konania pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku alebo Trestného poriadku.

Pokiaľ ide o prvú podmienku, táto je splnená, pretože zákon o ústavnom súde neobsahuje ustanovenia upravujúce úpravu postupu pri obnove konania pred ústavným súdom. Pri posúdení splnenia druhej podmienky, t. j. posúdenia povahy veci, je potrebné, aby ústavný súd vyhodnotil vnútroštátnu právnu úpravu a medzinárodný záväzok, ktorý mu v rozsudku z 20. novembra 2012 k sťažnosti č. 58688/11 Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) zdôraznil.

Vnútroštátny právny poriadok v konaní pred ústavným súdom nepripúšťa obnovu konania vzhľadom na nemožnosť podania opravného prostriedku, čomu bráni čl. 133 ústavy. Ústavný súd však musí vziať do úvahy aj medzinárodný záväzok vyplývajúci z čl. 1 ods. 2 a čl. 7 ods. 2 ústavy.

Na preskúvanie prípustnosti podaného návrhu na obnovu konania sa musíme pozerat' aj cez medzinárodný záväzok prijatý v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ktorého jednoznačným záverom je nezaručovať ľudské práva len teoreticky a iluzórne, ale prakticky a účinne (napr. Bianchi v. Švajčiarsko, 22. jún 2006, sťažnosť č. 7548/04, § 84).

Dohovor výslovne nevyžaduje, aby členský štát, ktorý je jej účastníkom, začal konanie, v ktorom znovu preskúma prípad následne potom, ako ESHP zistí porušenie dohovoru.

Táto prax je v ostatnom čase judikatúrou ESHP nemenná, keď pri porušení práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 dohovoru uznal nápravu poskytnutú v obnovenom vnútroštátnom konaní za najlepší spôsob odškodnenia za porušenie ľudského práva (napr. Kounov v. Bulharsko, rozsudok k sťažnosti č. 24379/02 z 23. mája 2006 § 58 – 59). Takéto odporúčanie ESHP uviedol v rozsudku vo veci Vojtěchová v. Slovensko z 25. septembra 2012 k sťažnosti č. 59102/08, keď svojím rozhodnutím chcel vyvolať nápravu obnovou konania vo vnútroštátnom procese podľa § 228 ods. 1 písm. d) Občianskeho súdneho poriadku.

Ústavný súd musel vziať do svojej úvahy záväzok vyplývajúci z čl. 1 ods. 2 ústavy, podľa ktorého Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky. K takýmto medzinárodným záväzkom Slovenskej republiky bezprostredne patrí aj čl. 46 ods. 1 dohovoru podľa, ktorého vysoké zmluvné strany sa zaväzujú, že sa budú riadiť právoplatným rozsudkom súdu vo všetkých prípadoch, ktorých sú stranami.

Povinnosť konať v súlade s rozhodnutím ESHP vyplýva aj z Viedenského dohovoru o zmluvnom práve. Zásada „pacta sunt servanda“ je jednou zo základných zásad medzinárodného práva. Táto všeobecne platná zásada medzinárodného práva je premietnutá aj do Viedenského dohovoru o zmluvnom práve (publikovaná ako vyhláška č. 15/1988 Zb.), keď čl. 26 uvádza, že každá platná zmluva zaväzuje zmluvné strany a musí byť nimi plnená dobromyseľne. Podľa čl. 27 citovaného dohovoru strana sa nemôže dovoliavať ustanovení svojho vnútroštátneho práva ako dôvodu pre neplnenie zmluvy. Toto pravidlo nie je na ujmu čl. 46 citovaného dohovoru. V súlade s medzinárodným právom, ktoré je záväzné pre Slovenskú republiku (čl. 1 ods. 2 ústavy), ak ESHP žiada vnútroštátne súdy o obnovu konania ako primeraný spôsob nápravy porušenia čl. 6 dohovoru, nemožno podľa môjho názoru takéto rozhodnutie odmietnuť. Zdôrazňuje to aj záväzok prijatý v čl. 42 a čl. 44 ods. 2 dohovoru.

Účelom takejto obnovy je náprava porušenia dohovoru zistená ESHP. Túto nápravu môže ústavný súd dosiahnuť len obnovou konania vo veci samej a opätovným prerokovaním veci s cieľom dodržania medzinárodnej garancie ľudských práv zaručených aj čl. 6 dohovoru.

V tejto časti je potrebné poukázať aj na materiálny obsah obnoveného konania, ktoré je potrebné spájať s pozitívnym záväzkom Slovenskej republiky upraviť postup orgánov verejnej moci tak, aby sa neporušovali jej prijaté medzinárodné záväzky. V konkrétnom prípade ľudské práva a základné slobody sú obsiahnuté v dohovore všeobecne a špeciálne právo na spravodlivý súdny proces je zaručené čl. 6 dohovoru.

Existenciu tohto pozitívneho záväzku ústavný súd zdôrazňuje už vo svojich počiatočných rozhodnutiach (II. ÚS 17/95, I. ÚS 19/96). Pokiaľ ide o pasivitu parlamentu a medzinárodné záväzky Slovenskej republiky, je potrebné poukázať na nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 8/96 zo 4. septembra 1996 (Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky 1996, s. 110 – 111), v ktorom uviedol, že „pozitívnym záväzkom sa chránia aj práva a slobody ustanovené v Ústave Slovenskej republiky. Obsahom pozitívneho záväzku štátu vo vzťahu k právam a slobodám občana je povinnosť podniknúť opatrenia na ochranu práv, ktoré v ústave priznal občanovi, ale súčasťou pozitívneho záväzku nie je povinnosť dosiahnuť výsledok, ktorý občan žiada od štátu.“

Podľa tohto názoru ústavného súdu je súdna moc povinná naplniť pozitívny záväzok pri nastolení jeho právnych účinkov v existujúcom právnom poriadku, najmä ak sa tento týka fázy aplikácie práva.

Pripustenie obnovy konania rozhodnutím ústavného súdu by splnilo záväzok Slovenskej republiky dodržiavať ľudské práva a základné slobody zaručené dohovorm. Neznamená to, že ústavný súd mal zmeniť svoj názor vo veci samej, inak povedané, plénum ústavného súdu mohlo zotrvať na pôvodnom meritórnem rozhodnutí.

Ústavný súd už vo svojej judikatúre v čase, keď nebolo možné poskytnúť ochranu základným právam a slobodám na základe účinného ústavného textu mohol rozhodnúť na základe čl. 124 ústavy, tento vyložil tak, že „vo všeobecnosti zakladá kontinuálnu právomoc ústavného súdu chrániť ústavnosť, predovšetkým základné práva a slobody občanov“. Podľa jeho názoru je povinný „poskytovať ochranu základným právam a slobodám vychádzajúc z čl. 1 a z čl. 124 ústavy v spojení s článkami, ktoré upravujú jednotlivé základné práva a slobody“ (II. ÚS 71/01, podobne aj II. ÚS 72/01, II. ÚS 69/01 a iné).

Ústavný súd v týchto rozhodnutiach preukázal svoju jednoznačnú vôľu i v čase neúplnej právnej úpravy zaistiť svoje základné poslanie zaručiť konanie smerujúce k ochrane základných práv a slobôd. Ústavný súd si neschválením predloženého návrhu neuvedomil nutnosť zabezpečiť rovnosť sťažovateľa podľa čl. 12 ods. 1 ústavy v disciplinárnom konaní.

Sudcovia všeobecného súdu v disciplinárnych rozhodnutiach majú právo podať odvolanie proti rozhodnutiu prvostupňového disciplinárneho súdu.

Takéto právo predseda ani podpredseda najvyššieho súdu nemá. V záujme zabezpečenia rovnosti sudcov všeobecných súdov všetkých stupňov je v záujme materiálneho chápania ústavnosti v zmysle čl. 1 a čl. 12 ods. 1 ústavy zabezpečiť aj opätovné preskúmavanie rozhodnutia pléna ústavného súdu tak, ako to žiada EŠLP v rozhodnutí č. 58688/11 z 20. novembra 2012.

Z uvedených dôvodov som toho názoru, že ústavný súd mal návrhu na obnovu konania vyhovieť, a tým sa vyhnúť ďalšiemu konaniu pred EŠLP pre neposkytnutie právnej ochrany účastníkmi konania.

Odlišné stanovisko sudkyne Ivetty Macejkovej

S názorom časti pléna ústavného súdu, ktorá hlasovala proti návrhu sudcu spravodajcu na povolenie obnovy konania vedeného pod sp. zn. PL. ÚS 92/2011, nesúhlasím z týchto dôvodov:

Predmetom rozhodovania pléna ústavného súdu bol návrh predsedu najvyššieho súdu na obnovu konania vo veci disciplinárneho konania vedeného proti nemu ústavným súdom pod sp. zn. PL. ÚS 92/2011, ktoré bolo právoplatne skončené uznesením z 29. júna 2011.

Predseda najvyššieho súdu sa domáhal obnovy konania na základe rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „EŠLP“) z 20. novembra 2012, v ktorom tento medzinárodný súdny orgán ochrany ľudských práv poukázal na právnu povinnosť štátu, ktorý je stranou Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „dohovor“), zvoliť okrem vyplatenia priznaného finančného zadosťučinenia všeobecne alebo individuálne opatrenia na účely skončenia porušenia ľudských práv, ktoré EŠLP vo svojom rozhodnutí konštatoval, a uskutočniť nápravu jeho dôsledkov, aby bola obnovená situácia existujúca pred zisteným porušením. Najvhodnejšou formou nápravy porušenia ľudských práv by v prípadoch podobných prípadu predsedu najvyššieho súdu mala byť obnova konania, ak o ňu požiada, a to pred súdom spĺňajúcim kritérium nestrannosti v zmysle čl. 6 dohovoru. Európsky súd pre ľudské práva v spomenutom rozsudku z 20. novembra 2012 taktiež poznamenal, že hoci Ústava Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) ani zákon o ústavnom súde výslovne neposkytujú možnosť obnovy konania pred ústavným súdom, zákon o ústavnom súde umožňuje ústavnému súdu aplikovať, ak je to vhodné, Občiansky súdny poriadok a Trestný poriadok, ktoré poskytujú možnosť obnovy konania, ak EŠLP dospeje k záveru, že rozhodnutie súdu alebo konanie, ktoré mu predchádzalo, bolo v rozpore so základnými ľudskými právami alebo slobodami účastníka konania.

Ústava v čl. 140 splnomocňuje na úpravu podrobností o spôsobe konania pred ústavným súdom zákonodarcu, ktorý tak má urobiť prostredníctvom osobitného zákona. Týmto zákonom je zákon o ústavnom súde.

V zmysle § 31a zákona o ústavnom súde ak tento zákon neustanovuje inak a povaha veci to nevyklučuje, použijú sa na konanie pred ústavným súdom primerane ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku alebo Trestného poriadku.

Vzhľadom na predmet a charakter disciplinárneho konania vedeného proti predsedovi najvyššieho súdu v zmysle druhej vety čl. 136 ods. 2 ústavy (v čase konania išlo pôvodne o čl. 136 ods. 3 ústavy, pozn.) prichádza do úvahy primeraná aplikácia ustanovení § 394 ods. 1 a 4 Trestného poriadku, o čom svedčí aj nadväzujúca zákonná

právna úprava disciplinárneho konania. Úprava disciplinárneho konania proti predsedovi najvyššieho súdu obsiahnutá v § 74e ods. 1 zákona o ústavnom súde odkazuje vo všeobecnosti na primerané použitie ustanovení zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch a prísediacich“), pričom ustanovenie § 150 ods. 2 zákona o sudcoch a prísediacich ustanovuje, že na disciplinárne konanie proti sudcovi sa primerane použije Trestný poriadok, ak tento zákon neustanovuje inak alebo ak z povahy veci nevyplýva niečo iné.

V rámci posúdenia splnenia podmienok vyplývajúcich z § 31a zákona o ústavnom súde na primerané použitie ustanovení § 394 ods. 1 a 4 Trestného poriadku v prípade návrhu na obnovu konania sa ústavný súd, samozrejme, musel zaoberať aj otázkou, či takémuto postupu nebráni ustanovenie čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

Časť pléna ústavného súdu, ktorá hlasovala proti návrhu sudcu spravodajcu na povolenie obnovy konania, sa v tejto súvislosti priklonila k aplikácii citovaného ustanovenia ústavy vychádzajúcej výlučne z jeho gramatického výkladu izolovaného od ostatných ustanovení ústavy.

Ústavný súd však už v rámci svojej rozhodovacej činnosti uviedol, že pri aplikácii ústavy sa žiadne z jej ustanovení nemôže vyčleňovať z kontextu a interpretovať izolovane. Pri interpretácii a aplikácii ústavy nemožno porušovať či ignorovať vzájomnú súvislosť medzi tými ustanoveniami, ktoré na seba významovo nadväzujú (m. m. PL. ÚS 32/95). Pri výklade určitého ustanovenia ústavy teda nemožno vychádzať len z jeho gramatického znenia, vyčleňovať ho z kontextu ústavy, interpretovať ho samo osebe a porušiť alebo ignorovať príčinnú súvislosť s inými ustanoveniami, ktoré na seba významovo nadväzujú.

Za ustanovenie, na ktoré je v danom prípade v súvislosti s interpretáciou a aplikáciou čl. 133 ústavy potrebné prihliadať, treba považovať čl. 1 ods. 2 ústavy, podľa ktorého Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky.

Medzinárodný záväzok Slovenskej republiky riadiť sa právoplatným rozsudkami EŠLP vyplýva z čl. 46 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a zahŕňa, prirodzene, aj rozsudok EŠLP z 20. novembra 2012 vo veci predsedu najvyššieho súdu (č. 58688/11). Z tohto rozsudku vyplýva požiadavka uskutočniť nápravu dôsledkov porušenia práva predsedu najvyššieho súdu na konanie pred nestranným súdom v zmysle čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to poskytnutím obnovy konania pred ústavným súdom vo veci vedenej pod sp. zn. PL. ÚS 92/2011, ak bude o obnovu konania požiadané (k tomu pozri body č. 177 a 178 rozsudku EŠLP z 20. novembra 2012 vo veci Harabin proti Slovenskej republike, č. 58688/11). Európsky súd pre ľudské práva v tejto súvislosti poukázal aj na prípad Vojtěchová proti Slovenskej republike (č. 59102/08), rozsudok z 25. septembra 2012, bod 27, v ktorom uviedol, že za najvhodnejšiu formu nápravy považuje obnovu konania, ak bude o ňu požiadané, a zároveň poukázal na vec č. 24379/02 z 23. mája 2006 Kounov v. Bulharsko, ods. 58 – 59, a ďalšiu skoršiu judikatúru.

V tejto súvislosti treba prihliadnúť aj na skutočnosť, že Výbor ministrov Rady Európy v odporúčaní č. R (2000) 2 vyzval členské štáty Rady Európy, aby vnútroštátne zaistili primeraný postup vrátane obnovy konania v prípadoch, keď EŠLP konštatoval porušenie Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a to predovšetkým pokiaľ pretrvávajú negatívne dôsledky vnútroštátneho rozhodnutia a nie je možné ich plne napraviť poskytnutím primeraného zadosťučinenia. Parlamentné zhromaždenie Rady Európy potom vo svojej Rezolúcii 1226 (2000) vyzvalo členské štáty na vnútroštátnu úpravu konania, ktorá by umožňovala prieskum pôvodných konaní v dôsledku odsudzujúcich rozsudkov EŠLP.

Medzinárodnoprávnou povahu záväzku vyplývajúceho z rozsudku EŠLP č. 58688/11 z 20. novembra 2012 vo veci Harabin proti Slovenskej republike v spojení s čl. 46 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj jeho obsah – umožniť predsedovi najvyššieho súdu obnovu konania pred ústavným súdom vo veci vedenej pod sp. zn. PL. ÚS 92/2011, ak o obnovu konania požiada, možno považovať za nepochybné.

Pri posudzovaní možnej kolízie čl. 1 ods. 2 ústavy v spojení s týmto medzinárodnoprávnym záväzkom na jednej strane a s čl. 133 ústavy na strane druhej mal ústavný súd prihliadať aj na ustanovenia čl. 26 a čl. 27 Viedenského dohovoru o

zmluvnom práve (uverejneného v Zbierke zákonov vyhláškou ministra zahraničných vecí č. 15/1988 Zb.), podľa ktorých každá platná zmluva zaväzuje zmluvné strany a musí byť nimi plnená dobromyseľne, pričom sa strana nemôže dovoliavať ustanovení svojho vnútroštátneho práva ako dôvodu pre neplnenie zmluvy.

Ústavný súd sa už v úvodných obdobiach svojej existencie v rámci rozhodovacej činnosti vyjadril k interpretácii ustanovení ústavy v tom zmysle, že pri interpretácii a aplikácii vnútroštátneho práva je potrebné prihliadať na medzinárodnoprávne štandardy. Obmedzenie výkladu právnych noriem na vnútroštátny výklad by v konkrétnom prípade mohlo totiž viesť aj k založeniu medzinárodnoprávnej zodpovednosti Slovenskej republiky pre nerešpektovanie medzinárodných záväzkov (mutatis mutandis napr. sp. zn. PL. ÚS 5/93).

Ústavne konformný výklad ustanovenia čl. 133 ústavy preto v danom prípade nemožno obmedziť na výklad jazykový (gramatický), ale vyžaduje taktiež zohľadnenie ustanovení ústavy (čl. 1 ods. 2) upravujúcich povinnosť Slovenskej republiky dodržiavať právne záväzky vyplývajúce z medzinárodného práva, ako aj samotný účel ustanovenia čl. 133 ústavy (výklad teleologický).

Účel ustanovenia čl. 133 ústavy pritom možno identifikovať ako zámer ústavodarcu vylúčiť možnosť uplatnenia opravných prostriedkov proti rozhodnutiam ústavného súdu v rámci vnútroštátneho právneho systému. Cieľom ústavodarcu, pokiaľ ide o ustanovenie čl. 133 ústavy, nebola snaha vylúčiť možnosť uplatnenia prostriedkov medzinárodnoprávnej ochrany ľudských práv zo strany oprávnených subjektov proti rozhodnutiam ústavného súdu ani snaha zabrániť zjednaniu nápravy porušenia ľudských práv a základných slobôd konštatovaného medzinárodným súdnym orgánom ľudskoprávnej ochrany (ESLP).

Rozhodnutia ústavného súdu sú preskúmateľné v konaní pred ESLP na základe právneho prostriedku nápravy – sťažnosti priznanej oprávneným subjektom priamo ustanovením čl. 34 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorá nemá charakter vnútroštátneho opravného prostriedku, a túto právomoc štrasburského orgánu ochrany ľudských práv právny poriadok Slovenskej republiky, ako aj judikatúra ústavného súdu plne rešpektuje.

V okolnostiach danej veci, keď existuje rozhodnutie ESLP konštatujúce porušenie práva sťažovateľa zaručeného dohovorom zo strany ústavného súdu po tom, čo došlo k preskúmaniu rozhodnutia a procesného postupu ústavného súdu pred medzinárodným orgánom na ochranu ľudských práv a základných slobôd na základe právneho prostriedku, ktorý nemá vnútroštátnu povahu, návrh na obnovu konania podaný predsedom najvyššieho súdu nepredstavuje klasický opravný prostriedok vnútroštátneho práva, ale len procesnoprávny prostriedok, ktorý umožňuje realizáciu rozhodnutia ESLP, ktorému predchádzalo preskúmanie procesného postupu alebo rozhodnutia ústavného súdu samotným ESLP na základe medzinárodného práva.

Po zvážení uvedených skutočností som dospela k záveru, že ustanovenie čl. 133 ústavy mal ústavný súd vykladať a aplikovať reštriktívne v tom zmysle, že toto ustanovenie nebráni podaniu návrhu na obnovu konania pred ústavným súdom v prípadoch, ak ESLP svojím rozhodnutím vysloví porušenie niektorého z práv zaručených v Dohovore o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pričom z jeho rozhodnutia vyplýva, že k porušeniu dotknutého práva alebo slobody došlo priamo a výlučne procesným postupom alebo rozhodnutím ústavného súdu a obnovu konania pred ústavným súdom predstavuje jediný efektívny prostriedok nápravy porušenia ľudských práv alebo základných slobôd konštatovaného ESLP.

V prípade návrhu predsedu najvyššieho súdu na obnovu konania v posudzovanej veci boli uvedené podmienky splnené. Z rozsudku ESLP č. 58688/11 z 20. novembra 2012 vo veci Harabin proti Slovenskej republike vyplýva, že postupom ústavného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. PL. ÚS 92/2011 došlo k porušeniu práva predsedu najvyššieho súdu na prejednanie veci nestranným súdom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, pričom v označenom konaní rozhodoval ústavný súd v zmysle čl. 136 ods. 2 druhej vety ústavy (pôvodne čl. 136 ods. 3 druhej vety ústavy, pozn.) ako jediný príslušný orgán verejnej moci priamo o právach a povinnostiach predsedu najvyššieho súdu, v súvislosti s ochranou ktorých mu dohovor v zmysle čl. 6 ods. 1 poskytuje právo na súdnu ochranu. Nápravu dôsledkov porušenia dohovoru uvedením dotknutej osoby do situácie, v akej by bola, ak by požiadavky čl. 6 ods. 1 dohovoru boli rešpektované, tak možno v danom prípade zabezpečiť výlučne obnovou disciplinárneho konania vedeného ústavným súdom

	<p>proti predsedovi najvyššieho súdu pod sp. zn. PL. ÚS 92/2011.</p> <p>Vzhľadom na tieto skutočnosti malo podľa môjho názoru plénum ústavného súdu návrhu predsedu najvyššieho súdu na povolenie obnovy konania vyhovieť a podľa § 394 ods. 1 a 4 Trestného poriadku v spojení s § 31a zákona o ústavnom súde malo rozhodnúť o povolení obnovy konania vedeného ústavným súdom pod sp. zn. PL. ÚS 92/2011.</p> <p>V nadväznosti na rozhodnutie, ktorým by sa návrhu predsedu najvyššieho súdu na povolenie obnovy konania vyhovel, malo plénum ústavného súdu v zmysle § 400 ods. 1 Trestného poriadku v spojení s § 31a zákona o ústavnom súde taktiež rozhodnúť o zrušení konečného meritórneho uznesenia ústavného súdu vo veci, ktorej sa návrh na povolenie obnovy konania týkal, t. j. o zrušení uznesenia ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 92/2011 z 29. júna 2011, ako aj o zrušení rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 92/2011 z 10. mája 2011, ktorým sa pôvodne v predmetnej veci rozhodlo o námietkach predpojatosti vznesených proti sudcom ústavného súdu účastníkmi konania.</p> <p>Dôvodom, pre ktorý ESLP vo svojom rozsudku z 20. novembra 2012 vo veci Harabin proti Slovenskej republike (č. 58688/11) vyslovil porušenie práva predsedu najvyššieho súdu na prejednanie veci pred nestranným súdom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, bolo práve rozhodnutie o námietkach predpojatosti vznesených proti jednotlivým sudcom ústavného súdu zo strany účastníkov konania.</p> <p>Naplnenie účelu, ktorý je dôvodom povolenia obnovy konania, bolo preto možné dosiahnuť iba vytvorením takého procesného postavenia predsedu najvyššieho súdu, v rámci ktorého by bolo možné opätovne prerokovať námietky predpojatosti vznesené proti jednotlivým sudcom ústavného súdu za podmienok a spôsobom naznačeným v rozsudku ESLP z 20. novembra 2012. Z uvedeného dôvodu bolo podľa môjho názoru potrebné rozhodnúť aj o zrušení rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. PL. ÚS 92/2011 z 10. mája 2011.</p> <p style="text-align: center;">Odlišné stanovisko sudcu Milana Ľalíka</p> <p>Nesúhlasím s výrokom a s odôvodnením uznesenia pléna sp. zn. PL. ÚS 6/2013 z 29. októbra 2013 a podľa § 32 ods. 1 zákona o ústavnom súde zaujímam k nemu toto odlišné stanovisko:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Za situácie, keď je Slovenská republika demokratickým a právnym štátom (čl. 1 ods. 1 ústavy) dodržiavajúcim záväzky, ktoré pre ňu vyplývajú z medzinárodného práva (čl. 1 ods. 2 ústavy v spojení s čl. 46 ods. 1 dohovoru a čl. 26 a čl. 27 Viedenského dohovoru o zmluvnom práve), nemôže ústavný súd na plnenie záväzkov vyplývajúcich z medzinárodného (teda i európskeho) práva rezignovať len preto, že na národnej úrovni neexistuje výslovná právna úprava umožňujúca obnovu konania pred ústavným súdom. 2. V neprípustnosti zmeny podstatných náležitostí demokratického a právneho štátu je obsiahnutý aj pokyn ústavnému súdu, aby žiadne ustanovenie ústavy – teda ani čl. 133 – neinterpretoval v tom zmysle, že by jeho dôsledkom bolo obmedzenie už dosiahnutej procedurálnej úrovne ochrany základných práv a slobôd po vstupe Slovenskej republiky do Rady Európy. 3. V súlade s medzinárodným právom, ktoré je pre Slovenskú republiku záväzné, preto ústavný súd nemôže odmietnuť obnovu konania po tom, ako Európsky súd pre ľudské práva rozhodne, že len obnova konania predstavuje primeraným spôsobom nápravu porušenia základného ľudského práva alebo slobody garantovanú v Rade Európy. Účelom obnoveného konania by totiž bola náprava chýb spôsobených samotným ústavným súdom v predchádzajúcom konaní tak, ako to expressis verbis vyplýva z meritórneho rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva. 4. Pokiaľ ide teda o výkon rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva v danej veci, s ohľadom na zložitosť procesu novelizácie ústavy mal ústavný súd hľadať všetky možné spôsoby na zaistenie súladu ústavy s dohovorom aj prostredníctvom interpretácie a aplikácie ústavy v súlade s medzinárodnými zmluvami, ktoré Slovenská republika dobrovoľne prijala, tak, že návrhu na obnovu konania by vyhovel; ak tak ústavný súd neurobil, Výboru ministrov Rady Európy poslal veľmi zlý signál, že do ústavnej zmeny čl. 133 ústavy nebude rešpektovať rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva deklarujúce porušenia základných práv a slobôd fyzických a právnických osôb spôsobené svojimi chybnými rozhodnutiami.
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESEP a iných súdov</p>	<p>***</p>

spisová značka	PL. ÚS 15/2013
sudca spravodajca	Juraj Horváth
druh konania	námietka <u>neústavnosti a nezákonnosti volieb</u> do orgánov Bratislavského samosprávneho kraja konaných 9. novembra 2013 konanie podľa čl. 129 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	uznesenie –odmietnutie
dátum rozhodnutia	11. decembra 2013
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 1 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky čl. 31 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	<p>Zo sťažnosti vyplýva, že vo voľbách do orgánov samosprávneho kraja konaných 9. novembra 2013 sťažovateľka (politická strana) navrhla svojich kandidátov na funkciu predsedu samosprávneho kraja, ako aj na funkcie poslancov do zastupiteľstva samosprávneho kraja, takže podľa § 59 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) je oprávneným subjektom na podanie sťažnosti pre neústavnosť a nezákonnosť označených volieb.</p> <p>Sťažovateľka tvrdenia o neústavnosti a nezákonnosti volieb do orgánov samosprávneho kraja založila na svojich zisteniach, že v deň konania napádaných volieb do orgánov samosprávneho kraja, t. j. 9. novembra 2013, stále prebiehala volebná kampaň nominantov iných politických subjektov, a to tým spôsobom, že ich predvolebné plagáty a billboardy neboli odstránené nielen do začiatku predvolebného moratória, ale ani v deň volieb. V dôsledku tejto situácie podľa sťažovateľky aj v čase volebného moratória dochádzalo k nedovolenému ovplyvňovaniu voličov, čím podľa nej malo dôjsť k porušeniu § 27 ods. 1 a 3 zákona č. 303/2001 Z. z. o voľbách do orgánov samosprávnych krajov a o doplnení Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách do samosprávnych krajov“), podľa ktorého „Časom volebnej kampane sa rozumie obdobie začínajúce 17 dní a končiace 48 hodín pred začatím volieb. Akákoľvek volebná kampaň je 48 hodín pred začatím volieb a v deň konania volieb zakázaná.“</p> <p>Podľa sťažovateľky uvedeným konaním iných politických subjektov došlo nielen k porušeniu citovaných ustanovení zákona o voľbách do samosprávnych krajov, ale aj k možnému ovplyvneniu výsledkov volieb do orgánov samosprávneho kraja v dôsledku nedovoleného ovplyvňovania voličov v tzv. „poslednej chvíli“.</p> <p>Okrem toho sťažovateľka namieta neústavnosť napádaných volieb aj z dôvodu, že jej podnetom na uvedené porušenie volebného moratória sa v rozpore s § 11 ods. 4 písm. e) zákona o voľbách do samosprávnych krajov odmietla zaoberať nielen volebná komisia samosprávneho kraja, ale v rozpore s § 10 ods. 3 písm. a) zákona o voľbách do samosprávnych krajov sa týmto jej podnetom odmietla zaoberať aj Ústredná volebná komisia.</p>
ratio decidendi	<p>K návrhu na vyslovenie neplatnosti volieb do orgánov samosprávneho kraja</p> <p>Podstata argumentácie sťažovateľky, ktorou odôvodňuje neústavnosť a nezákonnosť volieb do orgánov samosprávneho kraja konaných 9. novembra 2013, je založená na jej tvrdení o porušení § 27 ods. 3 zákona o voľbách do samosprávnych krajov, k porušeniu ktorého malo dôjsť tým, že kandidáti navrhnutí inými politickými stranami, resp. ich koalíciami do orgánov samosprávneho kraja mali ovplyvňovať voličov aj počas volebného moratória tým, že v tomto čase, a dokonca ani v deň konania volieb neodstránili z verejne dostupných miest svoje predvolebné plagáty a billboardy, o čom sťažovateľka predložila fotodokumentáciu.</p> <p>Podľa § 27 ods. 3 zákona o voľbách do samosprávnych krajov „Akákoľvek volebná kampaň je 48 hodín pred začatím volieb a v deň konania volieb zakázaná.“</p> <p>Aj napriek tomu, že v zákone o voľbách do samosprávnych krajov nie je vymedzená (definovaná) podstata, účel a rozsah pojmu „volebná kampaň“, ústavný súd je toho názoru, že z dôvodu esenciálnej identickosti účelu a podstaty volebnej kampane a tiež z dôvodu, že tak v prípade volieb do samosprávnych orgánov obce, ako aj v prípade volieb do orgánov samosprávnych krajov ide o územnú samosprávu, možno uplatnením</p>

princípu per analogiam na posudzovanú vec primerane použiť legálnu definíciu volebnej kampane vymedzenú v § 30 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „volebný zákon“).

Podľa § 30 ods. 1 volebného zákona sa volebnou kampaňou rozumie činnosť politickej strany, nezávislého kandidáta, prípadne ďalších subjektov zameraná na podporu alebo slúžiaca na prospech kandidujúcej politickej strany alebo nezávislého kandidáta vrátane inzercie alebo reklamy prostredníctvom rozhlasového a televízneho vysielania, hromadných informačných prostriedkov, plagátov alebo iných nosičov informácií.

Vychádzajúc z legálnej definície volebnej kampane obsiahnutej v zákone o voľbách možno konštatovať, že jej podstata spočíva v „aktivite“, t. j. v činnosti iniciatívy buď politickej strany, alebo nezávislého kandidáta, príp. iných subjektov, ktorá sa zameriava na aktívne šírenie, zverejňovanie, resp. propagovanie či už kandidujúcej politickej strany ako takej, alebo jej kandidáta, poprípade nezávislého kandidáta, spôsobom slúžiacim na jej/jeho podporu a prospech. Účelom uvedenej iniciatívy je aktívne ovplyvňovať formovanie názoru voličov na voľbách sa zúčastňujúcich kandidátov na volené funkcie, ktorá by sa mala premietnuť do odovzdania voličského hlasu v prospech toho-ktorého kandidáta, resp. politickej strany (koalície).

Z uvedeného možno ustáliť, že volebná kampaň spočíva v aktívnom sprístupňovaní informácií o kandidátovi alebo politickej strane do dispozičnej sféry voliča s cieľom ovplyvniť jeho voľbu, pričom v tomto kontexte ústavný súd už v minulosti konštatoval, že v tejto súvislosti nie je podstatné, kedy mal volič subjektívne možnosť oboznámiť sa s danou informáciou, ale kedy sa táto informácia objektívne dostala do zorného poľa jeho záujmu.

Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie vo veci sp. zn. PL. ÚS 12/2011, v ktorom okrem iného uviedol, že z hľadiska dodržania volebného moratória nie je podstatné, kedy si volič vybral zo schránky predvolebný leták a oboznámil sa s ním, ale podstatné je, kedy mu bol tento leták objektívne do schránky vhozený.

Uvedený právny záver nepriamo verifikuje aj právny názor vyslovený vo veci vedenej pod sp. zn. PL. ÚS 1/2011, v ktorej ústavný súd vyslovil, že za vedenie volebnej kampane mimo určeného času považuje montáž billboardu propagujúceho kandidáta v čase volebného moratória. Z uvedeného vyplýva, že za porušenie volebného moratória možno považovať len takú situáciu, keď je verejnosti prvýkrát aktívne sprístupnená (nová) informácia o kandidátovi alebo kandidujúcej politickej strane v čase volebného moratória, t. j. situáciu, keď mal volič možnosť prvýkrát sa objektívne s touto informáciou oboznámiť až v čase volebného moratória.

V sťažnosti podanej ústavnému súdu sťažovateľka nepreukázala, že by k montáži, resp. k inštalácii (sprístupneniu) sporných predvolebných billboardov kandidátov do orgánov samosprávneho kraja navrhnutých jej politickými protivníkmi dochádzalo v čase volebného moratória. Vzhľadom na uvedené možno konštatovať, že skutočnosť, že tieto predvolebné billboardy a plagáty boli na mieste ich inštalácie ponechané aj v čase volebného moratória, sama osebe nepostačuje na záver o porušení volebného moratória, a teda na vyslovenie nezákonnosti volieb do orgánov samosprávneho kraja, keďže k ich inštalácii došlo ešte v čase pred volebným moratóriom.

Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti námietky sťažovateľky týkajúcej sa porušenia volebného moratória.

Ústavný súd navyše pripomína, že podľa jeho ustálenej judikatúry len hrubé, závažné alebo opätovné porušenie zákona upravujúceho prípravu a priebeh volieb môže byť dôvodom na uplatnenie právomoci ústavného súdu podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde, pričom zistené nezákonné konanie musí mať priamy vplyv na dosiahnutý výsledok napádaných volieb. Túto skutočnosť však musí sťažovateľ nielen tvrdiť, ale aj doložiť dôkazmi. Dôkazné bremeno znáša sťažovateľ.

Vzhľadom na význam volieb v demokratickej spoločnosti a z neho vyplývajúcu prezumpciu ich ústavnosti a zákonnosti je na sťažovateľovi, aby v záujme prijatia jeho sťažnosti ústavným súdom na ďalšie konanie (pri predbežnom prerokovaní) kvalifikovaným spôsobom označil také dôkazy, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nasvedčujú, že jeho tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú reálne možné, prípadne aspoň pravdepodobné a súčasne sú spôsobilé preukázať také porušenie volebného zákona, ktoré by v konečnom dôsledku odôvodňovalo záver o inom výsledku

volieb, než aký bol vyhlásený. V tejto súvislosti ústavný súd dodáva, že funkcia ústavného súdu v rámci prieskumu ústavnosti a zákonnosti volieb nemôže byť vykladaná tak extenzívne, že by v konečnom dôsledku jeho činnosť mala nahradzovať, prípadne doplňovať činnosť na to povolaných volebných či iných orgánov, a to dokonca v tom smere, že iba na základe špekulatívne formulovaných námietok bude ústavný súd podrobne rekonštruovať celý volebný proces.

Za zjavne neopodstatnenú a na výsledok napádaných volieb do orgánov samosprávneho kraja nemajúcu vplyv ústavný súd považuje aj námietku sťažovateľky týkajúcu sa ňou tvrdeného porušenia povinností volebnou komisiou samosprávneho kraja a Ústrednou volebnou komisiou ustanovených im v § 11 ods. 4 písm. e) a v § 10 ods. 3 písm. d) zákona o voľbách do samosprávnych krajov, k porušeniu ktorých malo dôjsť v dôsledku toho, že tieto volebné komisie sa odmietli vecne zaoberať podaniami sťažovateľky o ňou tvrdenom porušení volebného moratória, a to z dôvodu nedostatku ich právomoci v tejto veci konať.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje, že v označených ustanoveniach zákona o voľbách do samosprávnych krajov je ustanovená povinnosť volebných komisií samosprávnych krajov a Ústrednej volebnej komisie plniť okrem v týchto ustanoveniach taxatívne vymenovaných úloh aj ďalšie úlohy určené, resp. ustanovené zákonom o voľbách do samosprávnych krajov aj v iných jeho ustanoveniach. Zákon o voľbách do samosprávnych krajov však na žiadnom mieste nevymedzuje právomoc volebných komisií jednotlivých stupňov rozhodovať vo veciach porušenia volebného moratória a za tieto porušenia ukladať sankcie.

Na základe uvedeného túto časť sťažnosti ústavný súd odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K vysloveniu nesúlady zákona o voľbách do samosprávnych krajov s čl. 1 ods. 1 a 2 a čl. 31 ústavy

Z formulácie alternatívneho petitu možno vyvodiť, že sťažovateľka sa domáha vyslovenia nesúlady príslušných ustanovení zákona o voľbách do samosprávnych krajov s čl. 1 ods. 1 a 2 a čl. 31 ústavy a na tom základe následne tiež vyhlásenia volieb za neplatné, t. j. vo svojej podstate sa sťažovateľka domáha uplatnenia právomoci ústavného súdu podľa čl. 125 ústavy, teda právomoci, ktorú môže uplatniť len v konaní o súlade právnych predpisov.

V súvislosti s alternatívnym petitom ústavný súd poukazuje v prvom rade na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej „každé konanie možno začať len ako samostatné konanie a len na návrh oprávnených subjektov, a preto žiadne z nich nemôže tvoriť súčasť iného druhu konania pred ústavným súdom a na základe jeho vlastného rozhodnutia. Ústavná a zákonná úprava konaní pred ústavným súdom ich preto koncipuje výlučne ako samostatné konania a nepripúšťa možnosť uskutočniť ich aj v rámci a ako súčasť iného druhu konania (konaní) pred ústavným súdom.“ Z citovaného okrem iného vyplýva, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 129 ods. 2 (ani podľa čl. 127 ods. 1) ústavy nemôže ústavný súd uplatniť právomoc, ktorou disponuje v konaní o súlade právnych predpisov podľa čl. 125 ústavy.

Konanie o súlade právnych predpisov je osobitným konaním podľa čl. 125 ústavy v spojení s § 37 – § 41b zákona o ústavnom súde, pričom toto konanie sú podľa § 37 ods. 1 zákon o ústavnom súde spôsobilé iniciovať iba subjekty vymedzené v § 18 ods. 1 písm. a) až f) zákon o ústavnom súde, a to najmenej pätina poslancov Národnej rady Slovenskej republiky; prezident Slovenskej republiky; vláda Slovenskej republiky; súd, v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou; generálny prokurátor Slovenskej republiky a verejný ochranca práv vo veciach súladu právnych predpisov podľa čl. 125 ods. 1, ak ich ďalšie uplatňovanie môže ohroziť základné práva alebo slobody alebo ľudské práva a základné slobody vyplývajúce z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a ktorá bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom. Z uvedeného zároveň vyplýva, že sťažovateľka ako politická strana, ktorá navrhla kandidátov pre voľby do samosprávneho kraja, nie je oprávnená podať návrh na začatie konania podľa čl. 125 ústavy a v tej súvislosti sa nemôže domáhať ani vyslovenia neplatnosti volieb na základe predchádzajúceho vyslovenia nesúlady zákona o voľbách do samosprávnych krajov s ústavou.

Na tomto základe ústavný súd túto časť sťažnosti sťažovateľky odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú zjavne neoprávnenou osobou.

	Ústavný súd rozhodol tak, že sťažnosť politickej strany N. odmieta.
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov	Ústavný súd SR: PL. ÚS 12/2011. PL. ÚS 1/2011, PL. ÚS 3/2010, II. ÚS 66/01, II. ÚS 184/03, III. ÚS 184/06, IV. ÚS 314/07

spisová značka	PL. ÚS 1/2014
súdca spravodajca	Ján Auxt
druh konania	čl. 125 písm. a) ústavy konanie o súlade zákonov s ústavou, s ústavnými zákonmi a s medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas Národná rada Slovenskej republiky a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom (súlad § 93 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov s ústavou)
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	uznesenie –odmietnutie
dátum rozhodnutia	29. januára 2014
dotknuté články ústavy, ústavných zákonov a medzinárodných zmlúv	čl. 19 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky
skutkový stav a základné fakty	<p>Z návrhu okresného súdu vyplýva, že ustanovenie § 93 ods. 2 OSP nevyžaduje, aby dotknutý účastník súhlasil so vstupom vedľajšieho účastníka do konania na jeho strane, a v prípade, ak nie je vznesená námietka neprípustnosti vedľajšieho účasti, získava vedľajší účastník prístup k osobným údajom spotrebiteľa, čím má dochádzať k porušovaniu čl. 19 ods. 2 a 3 ústavy.</p> <p>Navrhovateľ považuje za „<i>zrejmé, že súčasná právna úprava umožňuje vedľajšiemu účastníkovi prístup k osobným údajom účastníka bez toho, aby tento dal na to súhlas</i>“.</p>
ratio decidendi	<p>Ústavný súd posudzujúc doručený návrh z ústavno-právneho hľadiska nepovažuje za dostatočné také odôvodnenie návrhu na vyslovenie nesúladu namietaného § 93 ods. 2 OSP so základnými právami zaručenými čl. 19 ods. 2 a 3 ústavy, v ktorom absentuje podrobnejšie opísanie súvislostí medzi napadnutým ustanovením a ďalšími súvisiacimi ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, prípadne iných právnych predpisov reglementujúcich podmienky ochrany osobných údajov a ústavnú akceptovateľnosť prípadných zásahov do nich a len stroho prezumuje neústavnosť izolovane napadnutého ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku upravujúceho možnosť vstupu ďalšieho účastníka konania.</p> <p>Ani tvrdenie navrhovateľa, že ustanovením § 93 ods. 2 OSP dochádza „<i>k rozporu s citovaným ustanovením § 7 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov, ktorý práve na spracovávanie osobných údajov súhlas dotknutej osoby vyžaduje a neoprávnené spracovávanie prísne sankcionuje</i>“, ústavný súd nepovažuje za argumentáciu, ktorá by preukazovala nesúlad napadnutého ustanovenia s označenými článkami ústavy, keďže ústavný súd v konaní podľa čl. 125 ods. 1 písm. a) ústavy nerozhoduje o súlade ustanovenia jedného zákona s ustanovením iného zákona, ale o súlade zákonov s ústavou, s ústavnými zákonmi a s medzinárodnými zmluvami, s ktorými vyslovila súhlas národná rada a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom.</p> <p>Podľa názoru ústavného súdu teda okresný súd vo svojom návrhu nepredložil dostatok dôvodov, ktoré by v čase predbežného prerokovania veci svojou relevanciou preukazovali reálny nesúlad napadnutého § 93 ods. 2 OSP s označenými článkami ústavy. Absencia dôvodov, ktoré sú podstatnou obsahovou náležitosťou návrhu súdu na začatie konania o súlade ustanovení zákona s právnymi predpismi vyššej právnej sily (v danom prípade s ústavou), vedie k celkovej nepresvedčivosti a signalizuje skôr podanie tohto návrhu len z opatrnosti alebo z rezignácie okresného súdu vykonať v danom prípade ústavne súladný výklad relevantných právnych noriem. S prihliadnutím na to ústavný súd dospel k záveru, že návrh nespĺňa náležitosti vyžadované zákonom o ústavnom súde pre takéto druhy návrhu, čo už samo osebe odôvodňuje odmietnutie sťažnosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.</p> <p>Vzhľadom na požiadavku uplatňovania princípu materiálnej ochrany ústavnosti sa ústavný súd napriek nedostatočnému odôvodneniu návrhu nezaoberal len formálnymi náležitosťami návrhu, ale v širších súvislostiach skúmal aj možnosť prípadného zásahu</p>

do základných práv zaručených čl. 19 ods. 2 a 3 ústavy aplikáciou napadnutého § 93 ods. 2 OSP a nadväzujúci ústavnoprávny rozmer nastolenej otázky.

Podľa § 93 ods. 2 OSP ako vedľajší účastník sa môže popri navrhovateľovi alebo odporcovi zúčastniť konania aj právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu [napr. Obchodný zákonník, zákon č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) v znení neskorších predpisov, zákon č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, zákon č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov].

Posudzovaná právna norma obsiahnutá v označenom ustanovení Občianskeho súdneho poriadku bola prijatá čl. I bodom 52 zákona č. 384/2008 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 384/2008 Z. z.“) s účinnosťou od 15. októbra 2008.

Z judikatúry ústavného súdu relevantnej v predloženej príhode vyplýva, že obmedzenie základného práva musí obstať z hľadiska princípu proporcionality. Princíp proporcionality predstavuje jednak metodologický koncept na posúdenie v kolízii stojacich ústavne chránených hodnôt, nemožno mu ale odoprieť ani hmotnoprávny význam. V uvedenom princípe je totiž obsiahnutý aj príkaz na minimalizáciu zásahu do základného práva, a to s ohľadom na cieľ, ktorý toto obmedzenie sleduje.

Obmedzenie základného práva z hľadiska uvedeného princípu musí v prvom rade sledovať legitímny cieľ, resp. účel, ktorý obstoí s ohľadom na ústavne ustanovený obsah dotknutého základného práva. Nestačí teda akýkoľvek dôvod na obmedzenie základného práva, ale musí ísť o dôvod, ktorému s ohľadom na ústavný poriadok možno priznať obdobnú právnu relevanciu, akú má obmedzované základné právo. V zásade tak bude týmto cieľom iné základné právo alebo iný ústavou ustanovený verejný záujem.

Podstata namietaného nesúladu § 93 ods. 2 OSP s čl. 19 ods. 2 a 3 ústavy má spočívať v tom, že napadnuté ustanovenie umožňuje vstupom právnických osôb, ktorých predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu, do súdneho konania ako vedľajších účastníkov, aby tieto právnické osoby zhromažďovali (mohli zhromažďovať) o ostatných účastníkoch konania (t. j. o dotknutých osobách) osobné údaje bez ich súhlasu.

Ústavný súd vo svojej judikatúre neustále pripomína, že ústava predstavuje právny celok, ktorý treba aplikovať vo vzájomnej súvislosti všetkých ústavných noriem. Len výnimočne a ojedinele môže nastať stav, keď sa spoločensky upravený vzťah upravuje jedinou normou ústavy.

Ústavný súd po preskúmaní obsahu napadnutého § 93 ods. 2 OSP konštatuje, že v posudzovanom prípade je možné a potrebné interpretovať a aplikovať toto okresným súdom napadnuté ustanovenie v nadväznosti na ostatné ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, s ktorými sa nachádza vo vzájomnej súvislosti.

Zároveň ústavný súd považuje za právne relevantné pri interpretácii a aplikácii napadnutého ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku zohľadniť aj obsah ustanovení zákona č. 122/2013 Z. z. o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „platný zákon o ochrane osobných údajov“), ktorý je špeciálnym právnym predpisom upravujúcim aj podrobnosti ochrany práv fyzických osôb pred neoprávneným zasahovaním do ich súkromného života pri spracúvaní ich osobných údajov.

V nadväznosti na uvedené právne názory ústavný súd na účely preskúmania súladu napadnutého § 93 ods. 2 OSP považuje z hľadiska jeho ústavne konformnej interpretácie a aplikácie za relevantné použiť najmä ustanovenia § 1, § 2, § 3, § 6 a § 100 ods. 1 prvú vetu OSP, ktoré vyjadrujú základné zásady občianskeho súdneho konania a § 101 ods. 3 OSP.

Z uvedených ustanovení Občianskeho súdneho poriadku vyplýva, že súdy sú v konaní povinné postupovať tak, aby zabezpečili spravodlivú ochranu práv a oprávnených záujmov účastníkov (§ 1 OSP), a pritom sú povinné dbať na to, aby nedochádzalo k porušovaniu práv a právom chránených záujmov žiadnej osoby vrátane účastníkov konania (§ 2 OSP). V konaní súd postupuje i bez ďalších návrhov účastníkov (§ 100 ods. 1 OSP) a je oprávnený vyzvať účastníka, aby sa vyjadril o určitom

návrhu týkajúcom sa postupu a vedenia konania (§ 101 ods. 3 OSP).

Pokiaľ teda má konajúci súd odôvodnené pochybnosti, že vstup vedľajšieho účastníka v spotrebiteľských veciach je vedený len so zámerom zhromažďovať osobné údaje o účastníkoch konania bez ich súhlasu, s poukazom na povinnosť dbať na ochranu práv a právom chránených záujmov dotknutých osôb mu nič nebráni, aby účastníka konania, o ktorého ochranu základného práva na súkromie ide, vyzval na vyjadrenie, či súhlasí so vstupom vedľajšieho účastníka, ktorým by sa mala stať právnická osoba, ktorej predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu.

Súd je totiž v zmysle § 5 ods. 1 OSP oprávnený poučovať účastníka konania o jeho procesných právach a povinnostiach vrátane práva navrhnúť rozhodnutie o prípustnosti vedľajšieho účasti podľa § 93 ods. 3 druhej vety OSP. Z uvedeného je teda zrejmé, že platná právna úprava civilného súdneho procesu umožňuje súdom ústavnokonformnú aplikáciu § 93 ods. 2 OSP, pokiaľ právna norma nie je interpretovaná izolovane, ale vo vzájomnej súvislosti s ostatnými právnymi normami aplikovateľnými v civilnom procese.

Pozornosti ústavného súdu neušlo, že aj aktuálna judikatúra všeobecných súdov sa prikláňa k takému výkladu zákonných predpokladov prípustnosti vedľajšieho účasti, ktoré vyžadujú aj súhlas toho účastníka, na koho strane má vedľajší účastník do konania vstúpiť. Ústavný súd poznamenáva, že tento výklad aplikácie § 93 OSP je v zhode s obsahom a účelom základného práva zaručeného čl. 19 ods. 2 a 3 ústavy.

Z uvedeného dôvodu je podľa názoru ústavného súdu napadnutá právna úprava v tejto časti ústavne konformná s obsahom základných práv zaručených čl. 19 ods. 2 a 3 ústavy, keďže napadnuté ustanovenia v jednej z viacerých možných alternatív ich výkladu a aplikácie pripúšťajú aj alternatívu ústavne konformnú.

Nemožno sa stotožniť ani s argumentom navrhovateľa, že zo strany právnických osôb, ktorých predmetom činnosti je ochrana práv podľa osobitného predpisu (v danom prípade založených alebo zriadených na ochranu spotrebiteľa podľa zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona o priestupkoch v znení neskorších predpisov), dochádza k získaniu osobných údajov v rozpore s § 7 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov (ďalej len „predchádzajúci zákon o ochrane osobných údajov“). Navrhovateľ totiž opomenul zohľadniť súvislosť s ďalšími ustanoveniami predchádzajúceho zákona o ochrane osobných údajov [napríklad s § 7 ods. 4 písm. f) a g)], ako aj platného zákona o ochrane osobných údajov [napríklad s § 9 ods. 1 a § 10 ods. 3 písm. f) a g)], ktoré umožňujú, aby právnické osoby, ktorých predmetom je ochrana práv spotrebiteľov podľa osobitného predpisu, spracúvali aj bez súhlasu osobné údaje získané zo súdmi doručených návrhov na začatie konania, pokiaľ sú tieto návrhy nevyhnutné na ochranu práv a právom chránených záujmov spotrebiteľov (t. j. nielen dotknutých osôb, ale aj tretej strany).

V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že ústava čl. 19 ods. 2 a 3 nezaručuje absolútnu ochranu pred zasahovaním do súkromného a rodinného života, resp. pred každým zhromažďovaním, zverejňovaním alebo iným zneužívaním údajov o dotknutej osobe, priznáva len ochranu pred neoprávneným zasahovaním do týchto ústavou chránených záujmov (II. ÚS 1/97). Ako už bolo uvedené, obmedzenie základného práva musí sledovať legitímny cieľ, ktorý obстоjí s ohľadom na ústavne určený obsah dotknutého základného práva.

Z dôvodovej správy predloženej k zákonu č. 384/2008 Z. z., ktorým bola prijatá napadnutá právna norma, vyplýva, že jej cieľom bolo rozšíriť ochranu práv na prípady, na ochrane ktorých existuje dôležitý verejný záujem, avšak v ktorých je veľmi problematické zo strany subjektov, ktoré majú záujem na ochrane tohto verejného záujmu, vstupovať do konaní v postavení vedľajších účastníkov. Dôvodom mala byť aj obava, že u týchto osôb by v danej situácii bolo takmer nemožné preukázať právny záujem na výsledku konania.

Ústavný súd poznamenáva, že existenciu verejného záujmu možno vidieť práve v prípadoch, v ktorých by mohla byť ochrana práv a právom chránených záujmov účastníkov konania významná i pre iné subjekty, ktoré účastníkmi konania nie sú. Preto môže dôležitý verejný záujem spočívať aj vo vytvorení účinných právnych prostriedkov na vstup iných subjektov než účastníkov právneho vzťahu do konania tak, ako tieto vyplývajú z napadnutého ustanovenia, pokiaľ ich účasť v konaní sleduje posilnenie ochrany práv a oprávnených záujmov osôb, ktoré sú pri ochrane svojich práv v znevýhodnenom postavení.

	<p>S prihliadnutím na uvedené považoval ústavný súd za odôvodnenú existenciu verejného záujmu na rozšírení okruhu subjektov, ktoré sa môžu stať vedľajšími účastníkmi súdneho konania, aj o právnické osoby, ktorých predmetom je ochrana práv podľa osobitného predpisu, ktoré samy osebe nemajú právny záujem na výsledku konania, svoju činnosť však vykonávajú v záujme ochrany práv niektorého z účastníkov konania alebo tretích osôb (napríklad spotrebiteľov), ktorí sa pri ochrane svojich práv nachádzajú oproti druhej strane sporu spravidla v nevýhodnejšom postavení. Skutočnosť, že sa tieto právnické osoby v súvislosti so svojím vstupom do konania z doručených rovnopisov návrhov na začatie konania oboznámia s podstatnými okolnosťami prípadov vrátane osobných údajov účastníkov konania, ktorých rozsah je stanovený § 79 ods. 1 OSP, nepredstavuje podľa ústavného súdu neospravedlňiteľný zásah do základného práva na súkromie podľa čl. 19 ods. 2 a 3 ústavy, ale práve naopak, sleduje legitímny cieľ.</p> <p>Ústavný súd sa preto už pri predbežnom prerokovaní návrhu nestotožnil s pochybnosťami navrhovateľa, že napadnutou právnou normou dochádza k neoprávnenému zásahu do základných práv zaručených čl. 19 ods. 2 a 3 ústavy. Ak v konkrétnom prípade prerokúvanom súdom, v ktorom bol návrh na vyslovenie nesúlady § 93 ods. 2 OSP s čl. 19 ods. 2 a 3 ústavy doručený, má navrhovateľ podozrenie, že účelom vstupu vedľajšieho účastníka do konania bolo len získanie osobných údajov o účastníkovi konania, ktorý je spotrebiteľom, ústavný súd pripomína, že pre účely ochrany práv dotknutých osôb má navrhovateľ podľa § 62 až § 66 platného zákona o ochrane osobných údajov právo zaslať Úradu na ochranu osobných údajov podnet na začatie konania o ochrane osobných údajov, ktorý predstavuje zákonom predpokladaný postup na dosiahnutie účinnej ochrany označeného základného práva v týchto prípadoch.</p> <p>Ústavný súd navyše pripomína, že navrhovateľ vo svojom návrhu poukazuje nielen na skutočnosť, že nesúlad napadnutého ustanovenia s čl. 19 ods. 2 a 3 ústavy namietal sám účastník konania, ale aj že tento súčasne vzniesol námietku prípustnosti vedľajšieho účastníctva. V danom prípade to potom okresnému súdu pri rozhodovaní o tejto námietke umožňuje realizovať ústavne konformný výklad relevantných právnych predpisov v smere naznačenom ústavným súdom, a tak ochrániť základné práva dotknutej osoby zaručené čl. 19 ods. 2 a 3 ústavy.</p> <p>Vychádzajúc z obsahu, zmyslu a účelu napadnutého ustanovenia § 93 ods. 2 OSP, ktoré možno interpretovať a aplikovať v spojitosti s ďalšími procesnými ustanoveniami obsiahnutými v Občianskom súdnom poriadku tak, ako už bolo uvedené, a tiež s prihliadnutím na limity spracúvania osobných údajov dané aktuálnou právnou úpravou (platným zákonom o ochrane osobných údajov), ústavný súd nepovažuje označené ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku za spôsobilé zasiahnuť do základného práva garantovaného v čl. 19 ods. 2 a 3 ústavy.</p> <p>Ústavný súd na základe uvedeného vyhodnotil návrh okresného súdu na vyslovenie nesúlady § 93 ods. 2 OSP s čl. 19 ods. 2 a 3 ústavy nielen ako nespĺňajúci zákonom predpísané náležitosti, ale v konečnom dôsledku aj ako zjavne neopodstatnený, a preto ho podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol.</p> <p><u>Ústavný súd rozhodol tak, že návrh okresného súdu odmieta.</u></p>
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EStP a iných súdov</p>	<p>Ústavný súd SR: PL. ÚS 20/06, PL. ÚS 9/2012, PL. ÚS 43/95, PL. ÚS 1/09, PL. ÚS 67/07, PL. ÚS 3/00, II. ÚS 31/97, PL. ÚS 13/97, PL. ÚS 15/98, II. ÚS 10/99, I. ÚS 53/01, PL. ÚS 12/01, PL. ÚS 9/04</p> <p>Najvyšší súd Slovenskej republiky: 4 Obo 151/2007</p> <p>EStP: Belgian Linguistic Case. A: 1968, č. 6, s. 33, § 7; Storck proti Nemecku, rozsudok č. 61603/00 zo 16. júna 2005, § 146; Von Hannover proti Nemecku, rozsudok č. 59320/00 z 24. júna 2004, § 57</p>

Spracovala: JUDr. Gabriela Lacková

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.